

2

november

2024 om

16:15

beeld: nd

COLUMN BART JAN SPRUYT • HISTORICUS EN DOCENT
KERKGESCHIEDENIS AAN HET HERSTELD HERVORMD
SEMINARIUM

 Luister naar

SGP'er en priester verenigd in de gezamenlijke strijd voor 'vrijheid van religie en consciëntie'

An de muur van zijn nieuwe werkkamer bij de Raad van State heeft Kees van der Staaij deze zomer een beroemde schoolplaat opgehangen: de tekening die J. H. Isings maakte van een optreden van Willem van Oranje in een vergadering van de Raad van State op oudejaarsavond 1564.

Bij een haardvuur spreekt hij landvoogdes Margaretha van Parma toe. Zij zat er wat ongemakkelijk bij. Want Willem stak een onverschrokken pleidooi voor gewetens- en godsdienstvrijheid af, en riep haar ertoe op de vervolging van afwijkende opvattingen op z'n minst te matigen.

Van der Staaij onthulde deze keuze tijdens de Hervormingsavond in de Goudse Sint Janskerk. De befaamde woorden van Willem over de 'liberteit van religie en consciëntie' hebben zelfs een plaats gekregen op een van de muren van de Raad van

State. 'Zo is Nederland ontstaan', aldus Van der Staaij, in de strijd om de vrijheid van godsdienst.

Gods genade en lankmoedigheid moet ook ons inspireren tot ootmoed en mildheid in de omgang met anderen

'De vrijheid van godsdienst is het eerste vrijheidsrecht', aldus de oud-SGP-leider, 'een Godsgeschenk', dat onze voortdurende waakzaamheid verdient. In vele landen is er geen vrijheid van godsdienst, en ook in ons eigen land leiden maatregelen van een seculiere meerderheid al te vaak tot gewetensnood bij minderheden.

Maar ook zijn reformatorische gehoor in de volle kerk hield hij een spiegel voor. Gods genade en lankmoedigheid moet ook ons inspireren tot ootmoed en mildheid in de omgang met anderen, en zou ons afkerig moeten doen zijn van alle polarisatie, rigide rechtlijnigheid, karikaturen en onwellevendheid.

Luther onderschat

Hoe zijn co-referent Antoine Bodar naar deze fraaie toespraak heeft geluisterd, weet ik niet. Hij ging meer in op de theologische kant van Luthers hervorming, en hekelde de arrogantie en tactloosheid van de Romeinse curie in de omgang met Luther. 'Zou de curie te Rome toen minder zeker van zichzelf zijn geweest, Luther minder hebben onderschat, minder arrogant, minder tactloos, minder verblind door eigen gelijk, meer

nederig, meer voorzichtig, meer dienstbaar, zou de Kerk van het Westen toen bijeen zijn gebleven?’

‘De splijting van de Kerk toen blijft kruisdraging wegens die begane zonde van nalatigheid. Als zoon van de Moederkerk belijd ik schuld, betuig ik spijt, betreur ik onze eeuwen gebleven scheiding in koestering van eigen gelijk -- over en weer -- bij gebrek aan ruimer inzicht, toen we elkaars taal zelfs niet meer hebben kunnen verstaan en mèt onbekend onbemind zijn geworden.’

‘Alleen Christus’, ‘alleen door het geloof’, ‘alleen door genade’, dat delen katholiek en protestant.

In de woorden van Bodar klonk nog iets door van de pijn die de calvinistische interpretatie van die ‘liberteit van religie en consciëntie’ voor de katholieken had betekend: tweederangs burgerschap. Maar er is de ‘oecumene van het hart’, zo hield Bodar zijn gehoor voor.

‘Alleen Christus’, ‘alleen door het geloof’, ‘alleen door genade’, dat delen katholiek en protestant. Het vierde ‘sola’, ‘alleen de Bijbel’, dat alleen delen zij niet. Voor de katholiek stromen Bijbel én Traditie voort uit ‘de enige bron, de Openbaring in Jezus Christus’.

Maar er was op deze memorabele avond uiteindelijk een gezamenlijke boodschap van de SGP'er en de priester. Eeuwen van scheiding, van misverstanden en onderling wantrouwen maakt

plaats voor het besef dat 'nog maar weinig' ons scheidt. De gezamenlijke orthodoxie is in de samenleving vaak voorwerp van intolerantie, en dat moet katholiek en protestant verenigen in een gezamenlijke strijd voor Willem van Oranje's 'vrijheid van religie en consciëntie'.

 [Mail de redactie](#) ▾

MEEST GELEZEN

30 okt, 02:00 **LEVEN**

Opa en oma zijn onmisbaar in de herfstvakantie. 'Voor sommige grootouders is een vergoeding niet gek'

1 nov, 10:04 **GEZONDHEID**

Is kauwgom kauwen goed voor je hersenen? 'Het is een uitstekende bacteriënvanger'

29 okt, 11:29 **GELOOF**

Anita Witzier over haar eetstoornis, gepest worden en playbacken in het kerkkoor. 'Eten gaf mij houvast'

31 okt, 06:30 **BOEKEN**

Welke Scandinavische thrillers mag je niet missen dit najaar? Drie kanjers op een rij

29 okt, 06:00 **AMERIKA**

Boudewijn Haase had Donald Trump te gast op zijn bedrijf. 'Als christen moet je op Trump stemmen'

1 nov, 20:00 **GELOOF**

Er kwam rust over Wim (61), alsof hij een klik voelde. 'Ik kon alleen maar uitbrengen: dit is God ...'

28 okt, 18:02 **GELOOF**

Alternatief voor Halloween wint aan populariteit: 'Hellolight' en 'Happyween' brengen een boodschap van licht

1 uur geleden **AMERIKA**

Christelijke wapenhandelaar en voorgangers over politiek in de kerk • Dagelijkse updates vanuit de VS